

AİLE İÇİ İLETİŞİM VE ANNE BABA TUTUMLARI

ÇOCUĞUNUZU NEDEN SEVİYORSUNUZ?

SENİ SEN OLDUĐUN İÇİN
SEVİYORUM. SEN BENİM
EVLADIMSIN VE SENİ SEVMEM
İÇİN BAŞKA HİÇBİR GEREKÇEYE
İHTİYACIM YOK.

Anneler Çocukların Hayatında Hangi Bakımlardan önemlidir?

- ✓ Anne sütü ile beslemekte
- ✓ Uygun sıcaklıkta ve ortamda büyümesinde
- ✓ Tehlikelerden korunmasında
- ✓ Güven duygusunun gelişmesinde) (annenin çocuğuna dokunması, onunla konuşması, onu dinlemesi, ona gülümsemesi, onun ihtiyaçlarını fark ederek karşılaması güven geliştirir.)
- ✓ Yaşamada
- ✓ Dünyayı tanıma aracı olarak

- Çocukunun bakımı ve gelişiminden sadece anneler mi sorumludur?
- Çocuğu destekleyen çevreyi, O'na sunmakta babanın hiç mi sorumluluđu yok?

- **Sizce babalar çocuklarıyla neden daha az ilgileniyorlar?**

Çocuk Gelişiminde Babanın Rolü ve Önemi

- Çocuk kalıtımla bir çok özelliğini babadan alır.
- Baba, kız ve erkek çocukların cinsiyetlerine uygun kişilik geliştirmelerinde çok önemli rol oynar.
- Babanın çocuğa olan ilgisi, temel güveni pekiştirir.
- Babanın çocuğa olan ilgisi, çocuğun zeka kapasitesini %30 artırır.
- Baba ilgisizliği erkek bebeklerde sosyal tepkilerde geriliğe neden olur.
- Babanın yokluğu ve ilgisizliği erkek çocukların güvensiz ve saldırgan, kız çocukların ise, anneye bağımlı bir şekilde yetişmesine neden olabilir.
- Baba ilgisizliği ileri ki yıllarda okul başarılarının düşmesine neden olabilir.
- Babanın yokluğu ya da ilgisizliği, çocukların ergenlik dönemini, derinden ve olumsuz etkileyebilir.

Genellikle Babalar:

Çocukların bağımsız davranışlarını, anneden daha çok destekler, cesaretlendirirler.

Bu da;

Çocukların yeterlilik ve zekalarını olumlu etkiler.

- ❖ **Çocuklarınızın hangi özelliklere sahip olmasını istiyorsunuz?**
- ❖ **Çocuklarınız istemediğiniz bir davranışta bulunduğunda neler yapıyorsunuz?**
- ❖ **Çocuğunuz hoşunuza gitmeyen, istemediğiniz bir davranışı ısrarla sürdürünce ne yapıyorsunuz?**

ANNE BABA TUTUMLARI (ÇOCUĞUN ANNE BABASI OLMAK)

ÇOCUĞUM BÖYLE BİR ÇOCUK OLSUN...

Yardıms sever

Başarılı

Saygılı

Mutlu

Sevilen

Paylaşmayı bilen

Sağlıklı

Cesur

Temiz

Karar verebilen

Dürüst

Girişken

Özgüvenli

Sevgi Dolu

Sorumluluklarını bilen

Zeki

Söz dinleyen

Hakkını arayan

Çalışkan

Okulu seven

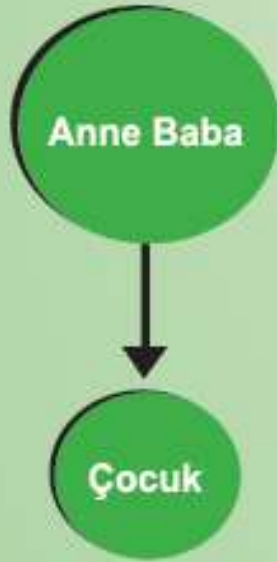
Tutumlu

Sosyal

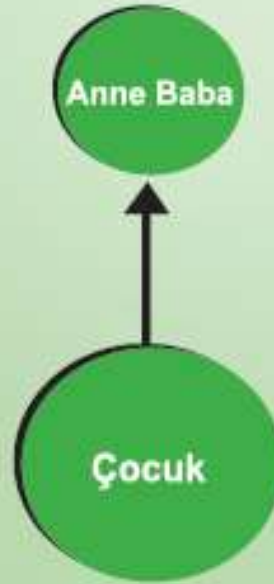
Ahlaklı

ANNE BABA TUTUMLARI (ÇOCUĞUN ANNE BABASI OLMAK)

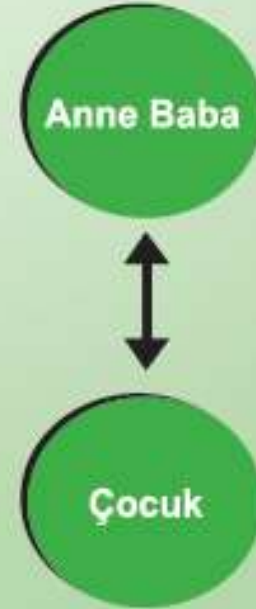
BASKICI TUTUM

TAVİZKAR TUTUM

DEMOKRATİK TUTUM

**DEMOKRATİK TUTUMDA İLİŞKİ KARŞILIKLIDIR
ANNE BABA ↔ ÇOCUK**

Baskıcı Tutumun Çocuk Üzerindeki Etkileri

- Yanlış davranışı sonucunda baskı gören çocuk,üzülür,korkar,öfkelenir.
- Davranışın neden yanlış olduğu anlatılmadığı için davranışı düzeltemez ve ebeveyne kızar.
- Dolayısıyla davranışın sorumluluğunu almayı öğrenemez.
- Yanlış davranışı düzeltmek için yardım istemeyi öğrenemez.
- Dayağın ve Baskının bir sorun çözme yöntemi olduğunu öğrenir ve uygular.
- Dayak ve Baskıdan kurtulmak için YALAN söylemeyi seçebilir.

Tavizkar Tutumun Çocuk Üzerindeki Etkileri

- Her istediğinin istediği zaman yapılacağına inanır ve *sınırları, kuralları anlamakta , bunlara uymakta zorlanır.*
- İstekleri karşılanmadığında sevilmediğini düşünür ve ne yapacağını bilemez.
- Anne babasının her zaman onun istediklerini yapmak zorunda olduğuna inanır.
- Sorunları duygu sömürüsü yaparak, tutturarak, ağlayarak çözebileceğine inanır.

ETKİNLİKTE TUTUMLAR

BASKICI TUTUM

Yemeğe zamanında gelmezse,çağırırım.Birkaç defa gelmezse,sert bir şekilde bağırırım.

Uzun süre gelmezse,BEŞ kardeşi gösteririm.

Koskoca adam oldunuz,hala zamanında sofraya gelmeyi beceremiyorsunuz,ne biçim çocuklarsınız.

Yemeğini yemezsen,yarın oyun oynamak için arkadaşlarına gidemezsin.

TAVİZKAR TUTUM

Gelmediğinde , ben onun yanına yemeği götürürüm.

Çağırırım,gelmez,ağlanır,sızlanır,yemeği ayağına götürürüm.

İstediği zaman yiyebileceğini söylerim.

Çağırırım,Ama çocuklar « Geçen gün sende TV karşısında yemiştin» dediklerinde,istedikleri yerde yemelerine izin veririm.

ANNE BABALAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Her iki tutum da çocuklarda olumsuz sonuçlara yol açtığı için anne-baba kendini kötü hisseder.
 - Bir çok ailede tutumlarda birini anne,diğeri baba kullanır.Bu yüzden çocuk ne yapacağını bilmez ve ebeveynlerden birine yakınlık gösterir.Bu durum eşler arasında ilişkiyi de olumsuzlaştırır.
- Çocuk küçükken tavizkar tutum sergilenir,büyüdükçe ve bağımsızlaştıkça,kontrol etmek amacıyla baskıcı tutuma geçilir.

AŞIRI KORUMACI ANA – BABALARIN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Ana babalarına aşırđ bağımlı olabilirler.
- Kişisel sorumluluklarını almayı bilemezler.
- Öz bakım becerisini geliştiremez birçok alanda kendilerini ifade edemezler.
- Özgüven geliştirmede zorlanabilirler. Kendilerine güvenleri azalabilir.

TUTARSIZ TUTUM

Kimi evde disiplin yok değildir ancak ne zaman nerede uygulanacağı belirsizdir. Anne babanın tutumu aşırı hoşgörü ve sert cezalandırma arasında gidip gelmektedir çocuk hangi davranışın nerede ve ne zaman istenmediğini önceden kestiremez.

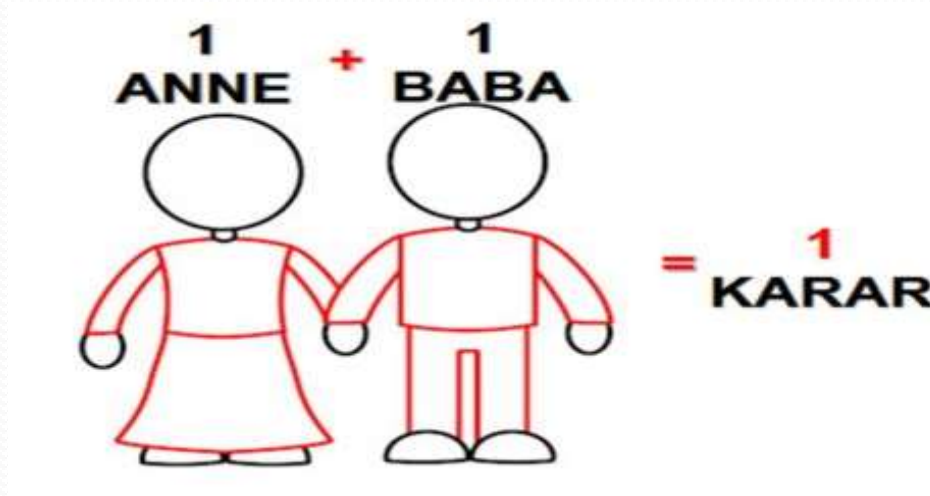
Bu tutarsızlıklar anne ve babanın farklı zamanlarda farklı tutumlar sergilemesi şeklinde olabileceği gibi anne ve babanın farklı disiplin anlayışları benimsemeleri şeklinde de olabilir. Çocuğun belirli bir davranışı anne baba tarafından farklı yorumlanır.

Anne babalar aynı davranışı kimi zaman normal karşılarken kimi zamanda cezalandırabilirler. Bu durum daha çok anne veya babanın o anki psikolojik durumu ile ilintilidir.

Anne veya baba yorgunsa, başka zaman normal olan davranış o an için yapılmaması gereken bir davranıştır. Bu durumda çocuk neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlayamamaktadır

Dengesiz ve tutarsız tutumla yetişen çocuklar genellikle;

**Kendi içinde çatışmalar yaşayıp, aileleriyle ilişkilerinde dengesiz olurlar,
Büyüdüklerinde karşısındaki insanlara zor güvenirler,
Değer yargısı sistemlerinin oluşması zor olabilir,
Karar vermekte güçlük yaşarlar,
Tutarsız bir kişilik sergilerler.**

İLGİSİZ TUTUM

Bu ebeveynler çocuklarını hiçbir şekilde denetlemez, davranışlarına sınırlama getirmez, bunun yanında yeterince ilgi ve sevgi de göstermezler. İhmalkâr ebeveyn, çocuğun yaşamıyla ilgili değildir. Bu tip aileler için çocuğun varlığı ile yokluğu belli değildir.

Bu gruba giren anne babalar genellikle hoşgörü ile boş vermeyi birbirine karıştırmaktadırlar. Çocuk anne babayı rahatsız etmediği müddetçe, çocukla ilgili problem yoktur, eğer çocuk anne babayı rahatsız ederse o zaman çocuk ile ilgili gündem oluşur.

İlgisiz tutumla yetişen çocuklar genellikle;
Çocuk dikkat çekmek için etrafına zarar verebilir.
İnsanlarla ilişki kuramaması sonucu sosyal
gelişmesinde gecikme ve saldırganlık sergileyebilir.
Sözlü iletişim yetersizliğinden dolayı *dil gelişiminde
gecikme*, konuşma bozuklukları ortaya çıkabilir

**Peki ne yapacađız? Başka tutum yok mu?
Diyeceksiniz.**

Var.

DEMOKRATİK TUTUM

DEMOKRATİK TUTUMDA ÖNEMLİ NOKTALAR

- *Çocuğu, ayrı bir birey olarak kabul etmek.*
- *Olumlu ve yapıcı düşünmek.*
- *Çocuğun dünyasını anlamaya çalışmak.*
- *Çocukla yakın ve karşılıklı bir ilişki kurmak.*

HEM ÇOCUĞU BİR BİREY OLARAK KABUL ETMEK, HEM DE KENDİ İHTİYAÇLARIMIZI DİKKATE ALAN BİR İLİŞKİ GELİŞTİRMEK İÇİN;

- Çocuğun anlattıklarını, sorunları can kulağı ile DİNLEMEK.
- Bizim istek ve ihtiyaçlarımızı, çocuğa net bir biçimde nedenleriyle birlikte AÇIKLAMAK.
- Çocuğu gelişimine uygun şekilde DESTEKLEMEK ve ona yaşına, durumuna uygun SORUMLULUKLAR VERMEK.
- Yaşanan sorunlarla ilgili birlikte ÇÖZÜM ÜRETMEK.
- Çocuğumuzun başarabileceğine inanarak ona GÜVENMEK.
- Çocuğumuza kendi davranışlarımızla ÖRNEK OLMAK

DEMOKRATİK TUTUMUN SONUÇLARI

- Bu yöntemle büyüyen çocuklar sağlıklı iletişim kurma becerilerine sahip olur.
- Sınırları ve kuralları anlar anlamadığında sorar.
- Kendine ve çevresine güvenir.
- Hem kendi hem de diğer insanların hak ve sorumluluklarının farkındadır.
- Yanlış davranışta bulunduğu anda, davranışının neden yanlış olduğu ona açıklandığı için davranışının diğer insanlar üzerindeki etkisini fark eder.
- Anne -babasıyla gerçek, içten bir ilişki geliştirir.
- Yetkin yöntemle yetişen çocuklar iç denetim geliştirirler. Yanlarında yetişkinler olmadan da doğru davranışı gösterirler.

Siz bir sorun yaşıyorken biri sizi nasıl dinlesin istersiniz?

Çocuklar nasıl dinlenilmek isterler?

Onları nasıl dinlemeliyiz?

ÇOCUKLARI DİNLERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

- Dikkatle can kulağı ile dinlemeliyiz.
- O anda bir işle uğraşıyorsak, onu bırakıp çocuğa yönelmeliyiz.
- O anda dinleyemeyecek durumda isek, onu ne zaman dinleyebileceğimizi söyleyip sözümüzde durmalıyız.
- Aynı hizada olup yüzüne bakmalıyız.
- Sadece bunları yapmak, beden dilimizle ve hareketlerimizle çocuğumuza onu dinlediğimizi göstermek bile ona yardımcı olmamızı sağlar.

Çocuğunuza bırakabileceğiniz en büyük miras, O'na dinlemeyi öğretmektir.

Dinlemenin çocuğun gelişimine faydaları

- Dinlenen çocuk kendini ifade edebildiği için hırçın ve saldırgan olmaz.
- Dinlenen çocuğun konuşma yeteneđi artar.
- Önemsendiđini hisseder. Özgüveni artar.
- Çocuk sorunlarını başkalarıyla değil ailesi ile paylaşır.
- Dinlenen çocuk dinlemeyi de öğrenir.

**ÇOCUGUNUZUN YAPMASINI İSTEMEDİĞİNİZ
(SİZİ RAHATSIZ EDEN) DAVRANIŞLARI NELERDİR?**

**İSTEMEDİĞİNİZ BİR DAVRANIŞ YAPTIĞINDA
ÇOCUĞUNUZA NELER SÖYLERSİNİZ?**

Suçlayıcı ifadelerle konuştuğumuzda çocuklar bizi dinlerler mi acaba?

Yaramaz, tembel, anlayışsız, gibi suçlayıcı ifadeler kullanıldığında çocuklar nasıl etkilenir:

- ❖ Bu sözleri tekrar duymamak için anne babasıyla konuşmak istemeyebilir.
- ❖ Suçlayıcı ifadeler çocuğumuzun kendine olan özgüvenini azaltır, kimlik duygusunu yaralar.
- ❖ Suçlayıcı ifade kullandığımız zaman çocuk direnir, karşı çıkar, söz dinlemez.
- ❖ Suçlayıcı ifade kullandığımızda çocuk gerçekten hangi davranışına kızdığımızı anlayamaz.
- ❖ Bu davranışının bizi nasıl etkilediğini bilemez.

KENDİMİZİ İFADE

BEN DİLİ

DAVRANIŞIN TANIMI

Karşıdaki kişinin üzen,
kızdıran, korkutan
Davranışının
yorum katılmadan
Ne ise aynen ifade
edilmesi

ANNE BABAYA ETKİSİ

Karşıdaki kişinin yaptığı
davranışın sonucunda
oluşan duygunun nedeni
Para, zaman, emek,
Sağlık, enerji kaybının
İfade edilmesi

DUYGUNUN İFADESİ

Karşıdaki
kişinin davranışı
Sonucunda
Hissedilen duygunun
ifade edilmesi

Kendimizi İfade (Ben Dili)

- Oynadığın malzemeleri yerine koymadığında () ben toplamak zorunda kalıyorum, yoruluyor (), sinirleniyorum ()
- Yazı yazman gereken defteri yırttığında (), yeni deftere para vermek zorunda kalıyorum () üzülüyorum ().
- Çikolatayı koltuğun üzerine koydun ve lekelendi (). Yeniden silmek zorunda kalacağım () çok kızdım ().
- Ben bir şeyler anlatırken gözüme bakmadığında () dinlemediğini düşünüyorum(). Çok üzülüyorum ().
- Ben bir arkadaşım ile konuşurken sözümü kestğinde () öfkeleniyorum(). Çünkü önemsenmediğimi düşünüyorum ().
- Geç kaldığın zaman (), kötü bir şey oldu diye () korkuyorum().

Kendini ifade etmeyi nerelerde kullanabiliriz?

1. **Çocuğumuzun beğenmediğimiz bir davranışını ona anlatırken:**
Davranış + etki + duygu olarak.

Eşyaları yere attığında onları yeniden toplamak zorunda kalıyorum, çok yoruluyorum ve sinirleniyorum.

2. **Çocuğumuzun beğendiğimiz bir davranışını takdir ederken:**
Davranış + duygu 'da yeterli olabilir.

Arkadaşına yardımcı olman çok hoşuma gitti.

3. **Önlem almamız gerektiğinde:**
Davranış + etki + duygu

Hırkanı çıkardığın zaman üşüyüp hastalanacaksın diye endişeleniyorum.

4. **Başka biriyle/durumla ilgili sorun yaşadığımızda:**

Bu gün yemeği yetiştiremedim, bir kişinin hatası yüzünden toplantı uzadı çok sinirlendim.

ÇOCUĞA DAVRANIŞ KAZANDIRMAK

Bu bölümün amacı çocukta olumlu davranış edindirmek için kullanılan yöntemlerin neler olduğu, bu yöntemlerin önemi ve sonuçları hakkında farkındalık oluşturulmasıdır.

OLUMLU VE YAPICI DÜŞÜNMEK

Baskı ve tavizin işe
yaramadığını
unutmamak

Çocuğun sadece olumsuz
davranışları değil, yapabileceği
olumlu davranışları olduğunu ve
Olumluların daha fazla olduğunu
unutmamak

OLUMLU DİSİPLİN YÖNTEMLERİ

1. Davranıştan Önce Yapacaklarımız.

- Olumlu örnek olmak.
- İyi alışkanlıklar kazandırmak
- Önleyici açıklamalar yapmak. Önlemler almak.
- Güven vermek, takdir etmek, teşvik etmek.
- Hayır diyebilmek, sınırlar ve kurallar koymak.

2. Davranış Anında Yapacaklarımız.

- Nedenini düşünmek.
- Dikkatini başka yöne çekmek.

3. Olumsuz Davranıştan Sonra Yapacaklarımız.

- İstenmeyen davranışın nedenini ve sonuçlarını açıklamak.
- İstenmeyen davranışın yerine başka bir davranış önermek.
- Görmezlikten gelmek ve olumluyu takdir etmek.
- Seçenekler sunmak.
- Davranışının sonucunu düzeltmesini (telafi etme) sağlamak.

TAKDİR VE TEŞVİK EDERKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

❖ Çocuk olumlu bir davranış yaptığıında hemen takdir edilmelidir.

❖ Takdir çocuğun davranışına yönelik olmalıdır.

❖ Çocuğun yapamadıkları değil yapabildikleri öne alınarak takdir ve teşvik edilmeli, desteklenmelidir.

❖ Takdir ve teşvik ederken maddi değil manevi ödüller ön planda olmalıdır.

Ailede İstenilen Uyuma Ulaşmak İçin Eşler Neler Yapabilir?

- ✓ Olumlu dil kullanılmalıdır.
- ✓ Eşlerin birbirini değiştirmek gibi bir düşünceleri olmamalıdır.
- ✓ Eşler birbirleriyle paylaşabilecekleri zamanlar ayırmalıdır.
- ✓ Ayrı görüş, düşünüş ve beğenileri olduğunu baştan bilmelidirler.
- ✓ Sorunları biriktirip üzerini örmektense, ortaya döküp tartışmak, konuşmak daha iyidir.
- ✓ Birbirlerinden beklentilerini söylemek için uygun zamanı seçmelidirler.

- ✓ Konuşmalarda sürekli eleştiride bulunup, eşini suçlamaktansa, dinleme ve kendini ifade etmelidirler.
- ✓ Bir konu hakkında konuşurken veya tartışırken, konu saptırmamalıdır.
- ✓ Eşlerin ailelerinin veya diğer yakın akrabaların, aile içindeki konulara müdahale etmelerine, taraf olmalarına izin verilmemelidir.
- ✓ Gerektiğinde eşimizden özür dilemeli, onun gönlünü almayı bilmeliyiz.

Aile bireyleri birbirlerinin nesidir?

- Birbirlerini,
 - Üzen, bitiren, kusurlarını gören, küçük düşüren
 - **Mİ?**
 - Birbirlerini,
- Mutlu eden, geliştiren, kusurlarını örten, yücelten, destekleyen

- **Mİ?**

AİLE BİREYLERİ BİRBİRLERİNİN

- dostu,
- sevgilisi,
- arkadaşı,
- sırdaşı,
- yardımcısı,
- destekçisi,
- kendisiyle onur duyduğu
- eşi, çocuğu, anne babası
- **OLMALIDIR.**

Çocuđunuzla ilgili yaşadığınız
problemlerinizde
Okul Rehberlik Servisinden
yardım alabilirsiniz.

Katıldığınız ve sabırla dinlediğiniz için

TEŞEKKÜRLER ...